

Міністерство освіти та науки України
Рівненський державний гуманітарний університет
Кафедра культурології та музеєзнавства

АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ КУЛЬТУРОЛОГІЇ

Альманах
наукового товариства «Афіна»
кафедри культурології та музеєзнавства

Випуск 13

Засновано у 2003 році

Рівне – 2013 рік

ББК 71.0
А 43
УДК 008: 168.522

АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ КУЛЬТУРОЛОГІЇ: Альманах наукового товариства «Афіна» кафедри культурології та музеєзнавства. – Вип. 13 / За ред. проф. В.Г. Виткалова. – Рівне: РДГУ, 2013. – 218 с.

Головний редактор:

Виткалов В.Г. – кандидат педагогічних наук, професор, завідувач кафедри культурології та музеєзнавства РДГУ

Редакційна колегія:

- Афанасьєв Ю. Л.** – доктор філософських наук, професор Київського університету ім. Б.Грінченка
- Баканурський А.Г.** – доктор мистецтвознавства, професор Одеського національного політехнічного університету
- Виткалов С.В.** – кандидат мистецтвознавства, доцент РДГУ (відповідальний секретар)
- Воробйов А.М.** – кандидат педагогічних наук, професор РДГУ
- Дем'янчук О.Н.** – доктор педагогічних наук професор Луцького інституту розвитку людини «Україна»
- Жилюк С.І.** – доктор історичних наук, професор РДГУ
- Коваль Г.П.** – доктор педагогічних наук, професор РДГУ
- Кралюк П.М.** – доктор філософських наук, професор НУ «Острозька академія»
- Круль П.Ф.** – доктор мистецтвознавства, професор Прикарпатського національного університету ім. В. Стефаника
- Кушнарєнко Н.М.** – доктор педагогічних наук, професор ХДАК
- Поніманська Т.І.** – кандидат педагогічних наук, професор РДГУ
- Постоловський Р.М.** – кандидат історичних наук, професор РДГУ
- Стоколос Н.Г.** – доктор історичних наук, професор РДГУ
- Троян С.С.** – доктор історичних наук, професор РДГУ
- Костюк Л.К.** – кандидат історичних наук, доцент РДГУ
- Швецова –Водка Г.М.** – доктор історичних наук, професор РДГУ
- Яремко – Супрун Н.О.** – доктор мистецтвознавства, професор РДГУ

Рецензенти:

- Арцишевська Р. А.** – доктор філологічних наук, професор Волинського національного університету ім. Лесі Українки
- Брилін Б.А.** – доктор педагогічних наук, професор Вінницького державного педагогічного університету ім. М. Коцюбинського

Науковий редактор і упорядник випуску – **проф. Виткалов В. Г.**

ISBN 978-966-8124-77-9

Редакція не завжди поділяє точку зору автора. За точність наведених цитат, імен, прізвищ, дат, відповідальність несуть автори.

Друкується за рішенням вченої ради Рівненського державного гуманітарного університету (протокол № 4 від 29.11.2013 р.)

Свідство про державну реєстрацію друкованого засобу масової інформації, серія КВ № 15561-4033 Р. Зареєстрованого Міністерством юстиції України, наказ № 1489/5 від 18.08. 2009 р.

© Рівненський державний гуманітарний університет, 2013

2. *Співає Київський камерний хор* // «Музика», 1982. – С.13.
3. *Гордійчук М.* Музика і час. Розвідки й статті. Віктор Іконник / М. М. Гордійчук. – К.: Муз. Україна, 1984. – 327 с.
4. *Історія української музики.* В шести тт. Т. 4. – К. : Наук. думка, 1992. – 616 с.
5. *Київ Музичний* (виступають Кирейко В., Степанченко Г., Турчак С., Станкович Є., Ануфрієнко А., Котляревський А., Ільч Л.) // «Музика», 1982. – № 2.
6. *Лащенко А.* Хорові мініатюри / Анатолій Лащенко // «Музика», 1982. – № 5.
7. *Сахно Б.* Звучить висока меса / Б. Сахно // «Музика», 1972. – № 3.
8. *Степанченко Г.* Самовіддане служіння музиці / Г. Степанченко // «Музика». – № 3. – С. 18-19.
9. *Творческое общение* с Б. М. Лятошинським / Лятошинський Б. Н. Воспоминания; Письма; Материалы: В 2-х ч. Сост. : Л. Н. Грисенко, Н. И. Матусевич. – К. : Муз. Україна, 1985. – Ч.І. Воспоминания. 216 с., ил.
10. *Фільштейн С.* Мистецтво хорового співу / С. Фільштейн // «Музика», 1982. – № 4.
11. *Хіврич Л.* Духовність – краси основа / Д. Хіврич // «Музика», 1989. – № 6. – С. 14-15, 18.

Примітки

- 1 Зі спогадів Л. Забілястої
- 2 Зі спогадів В. Скоромного
- 3 З сімейного архіву В. Іконник-Захарченко.

Резюме

Аналізуються витoki і розвиток Київського камерного хору ім. Б. Лятошинського в II пол. XX ст. Розглядаються визначні виступи хору.

Ключові слова: хор, спів, Київський камерний хор ім. Б. Лятошинського, репертуар.

Summary

Stasyuk Y.A. Kyiv chamber choir B. Lyatoshinsky: stages of formation, development and creative highs team

The article lights up sources and development of Kyiv chamber choir the name of B. Lyatoshinsky, activity of collective in II of пол. XX of century is Examined prominent performances of choir.

Key words: choir, singing, Kyiv chamber choir the name of B. Lyatoshinsky, repertoire.

Надійшла до редакції 29.12.2013 р.

УДК 78.071.2:37.

Н.Л. Цюлюпа –

канд. пед. наук, доц. кафедри муз. мистецтва (естрадна музика),

Б. Сушко –

магістрант (РДГУ)

КОНКУРСИ І ФЕСТИВАЛІ В ПРОЦЕСІ СТАНОВЛЕННЯ МУЗИКАНТА - ВИКОНАВЦЯ В БАЯННОМУ ТА АКОРДЕОННОМУ МИСТЕЦТВІ

У сучасному музичному житті українське народне мистецтво трансформується, на зміну усному побутуванню та аматорству прийшов професіоналізм і висока виконавська майстерність. І не викликає подиву те, що українські музиканти відомі всьому світу як талановиті та співочі віртуози. Важливу роль на етапі формування музиканта-виконавця відіграють саме конкурси та фестивалі. Тому звернення до конкурсів та фестивалів, як до одного з рушійних факторів процесу формування музиканта-виконавця на баяні та акордеоні, відзначило актуальність даної статті.

У музикознавстві існує чимало праць, присвячених вивченню питань історії виникнення та побутування гармоніки, закономірностей розвитку музики для народних інструментів, інтонаційно-виражальних можливостей баяна й акордеона, аналізу проблем народної музики. Серед них дослідження М. Давидова, Є. Іванова, М. Імханицького, М. Кравцова, А. Мірека, Л. Понікарової, А. Сташевського, І. Алексєєва, В. Власова, П. Говорушка, Л. Горенка, М. Коцюби, А. Полетаєва, В. Самітова, П. Серотюка, Ф. Ліпса, М. Максимова, О. Міщенко, М. Різоля, А. Семешка. Та до конкурсів і фестивалів, як ключових моментів у творчому розвитку виконавців баяністів-акордеоністів, жоден із дослідників спеціально не звертається.

Мета дослідження полягає у виявленні особливостей конкурсів та фестивалів, які в подальшому мають беззаперечний вплив на формування і становлення професіоналізму, значущості музиканта-виконавця в акордеонно-баянному мистецтві України.

Праобраз баяну з'явився кілька століть тому і вже тоді він мав значну перевагу перед такими

інструментами, як позитиви (маленькі кімнатні органи), регалі (настільні органи) [2; 6]. Баян – сучасний камерний інструмент. Його універсальність дозволяє виконувати найрізноманітнішу музику – від перекладань органної і клавірної класики до складних (як у технічному відношенні, так і в плані музичної мови) творів сучасних композиторів, створених спеціально для баяна.

Акордеон на естраді вважався елітним інструментом і тому був відокремлений на деякий час від цілісного гармонно-баянного виконавства. Крім того, він як форма протесту здобуває нішу в естрадно-джазовій музиці. Орієнтація на естрадне музикування пов'язана з очевидною диференціацією функцій між акордеоном і баяном, що виявилися протилежними. Протиборство призвело до розмежування між інструментами з перевагою для баянного мистецтва, процес розвитку якого відбувався в академічному напрямі.

У контексті освітнього становлення виконавця, конкурси є важливою складовою творчого життя музикантів усіх спеціальностей. Часто результати виступів на них суттєво впливають на виконавську долю музиканта, адже підготовка та участь у творчих змаганнях завжди стимулюють художній потенціал виконавця, збагачують репертуар, розвивають артистизм, відчуття відповідальності. Особливо це стосується музикантів-народників, які, як відомо, є солістами оркестрів, часто виконують відповідальні партії, їх виконавство завжди привертає увагу не лише слухачів, а й колег. Відразу зазначимо, що питання баянного та акордеонного виконавства практично не досліджені музикознавцями. Саме тому вивчення історії їх становлення, принципів формування конкурсних програм виконавців, критерії добору учасників, як і принципів та етики оцінювання виступів конкурсантів, має важливе не тільки наукове, а й практичне значення для сучасного розвитку народного мистецтва в Україні [6].

Народно-інструментальне мистецтво України активно модернізується в інструментальному й освітньому напрямках, що сприяє академізації жанру та його утвердженню в соціокультурному просторі держави й світу. Як зазначають дослідники, свого часу розвиток академічного народно-інструментального мистецтва в Україні був «започаткований на єдиній методологічній основі, розроблений професором М. Гелісом...» [3; 235], що створило потужний вплив на регіональні виконавські школи народно-інструментального мистецтва (Львівську, Одеську, Донецьку, Харківську), які інституалізуються у 50-х роках минулого століття. Їхні різновекторні напрацювання утверджують статус української академічної школи гри на народних інструментах.

Відомо, що одним зі шляхів удосконалення виконавства є конкурси та фестивалі – важливий засіб дальшого поступу музичного мистецтва, вагомий стимул як для виконавців, так і для композиторів й педагогів. Активізація конкурсно-фестивального руху в Україні датується початком 90-х років, початком державної незалежності, що стала його потужним каталізатором. Сьогодні в Україні щороку проводяться кілька конкурсів у різних містах країни. Серед них – конкурси музикантів-виконавців на народних інструментах у Києві (Ворзель), Полтаві, Львові, Івано-Франківську, Ужгороді, Сімферополі, а також конкурси для окремих спеціальностей інструменталістів.

Не менше значення має набуття сталих, доведених до автоматизму навичок логічного фразування як передумови і свідчення музично осмисленої гри. На жаль, якщо під час виконання художніх творів конкурсанти більш-менш успішно дотримувалися цих вимог, то виконуючи елементарні гами, багато хто з них допускав несподівані проблеми.

Конкурс – важливий фактор, відображаючи реалії проблем виконавства, доводячи, що цілеспрямована організація методичних і репертуарних вимог позитивно впливає на технічне й художнє зростання, допомагає виявити талановиту молодь, дозволяє своєчасно надати допомогу, виправити недоліки в елементах постановки і технологій, сприяє спілкуванню, впровадженню новітніх прийомів гри, полегшуючи роботу педагогам, збагачуючи їх педагогічний досвід, а в результаті – виконавську майстерність музикантів.

Таким чином, конкурс виконавців на баяні та акордеоні, його результати виявляються цілком позитивними як в організаційному, методичному, репертуарному, так і в суто змагальному аспектах для самих учасників і для їхніх викладачів. Виховання баяністів та акордеоністів в Україні, зокрема в київських музичних навчальних закладах, є досить результативним, про що свідчать премії, призові місця та відгуки про виступи київських виконавців.

Конкурси музикантів є важливою складовою творчої діяльності виконавців, що суттєво впливає на їхню виконавську долю. Раніше їх проводили досить рідко, незважаючи на державне фінансувалися. Сьогодні конкурси проводять частіше; інтерес до участі в них зростає, хоча й фінансові умови ускладнюються. Стає очевидним, що за останнє десятиліття намітились суттєві зміни у проведенні творчих змагань різних рівнів серед музикантів-виконавців на баяні та акордеоні. Українські музиканти за роки державної незалежності здобули більше можливостей показати свою майстерність і бути об'єктивно оціненими.

Фестиваль – масове святкування, показ досягнень професійної та самодіяльної художньої творчості. Багатогранність цього соціокультурного явища дає підстави розглядати його в одному блоці з такими формами, як свято, конкурс, олімпіада та ін. У всіх випадках будемо близькі до істини, оскільки компоненти названих форм бувають представлені також у складових фестивалів, причому в найнесподіваніших поєднаннях і пропорціях. За своїми масштабами та географічним розповсюдженням фестивалі бувають всесвітні, міжнародні, республіканські, обласні, районні, регіональні.

Фестиваль – стимулюючий засіб для організації художньої творчості та її пропаганди. Музичні фестивалі можуть розрізнятися за жанром музики: фестивалі політичної пісні, авторської пісні, рок-музики, дитячої хорової музики, джазової музики, академічної і т. д. У зв'язку з цим вони мають характерні назви. Огляди за окремими жанрами: фестиваль духових оркестрів, огляди народних театрів, огляди вокально-інструментальних ансамблів; огляди образотворчого мистецтва, аматорських фільмів, художньої фотографії, присвячені різноманітним оркестрам, а також сольним виконанням на всіх існуючих музичних інструментах (професійних та аматорських).

Що ж стосується підготовчих етапів музиканта-виконавця баяніста-акордеоніста, то важливо проаналізувати стан інструменту та заздалегідь його підремонтувати, почистити, привести в належний вигляд. Разом із педагогом з фаху необхідно вибрати актуальну програму виступу, яка повинна відповідати вимогам тематики фестивалю, або творам, зазначеним для виконання на турах у конкурсах. Важливо, щоб твори були близькими виконавцю, щоб він розумів їх психоінтелектуальне, художнє та духовне наповнення. Звичайно, відповідність до рівня техніки музиканта – також один із важливих критеріїв у виборі репертуару. Перед виступом необхідно вирішити емоційні та психологічні проблеми виконавця, щоб кінцевий результат приніс приємні спогади, нагороди та визнання.

Конкурс є унікальним явищем щодо розмаїття номінацій: учні початкових спеціалізованих мистецьких навчальних закладів, середніх спеціальних музичних шкіл-інтернатів, студій педагогічної практики при середніх та вищих навчальних закладах; студенти середніх та вищих навчальних закладів, розподіляються на номінації згідно віку, сольного чи ансамблево-оркестрового виконавства, категорій навчальних закладів.

Унікальність конкурсу полягає у тому, що в ньому беруть участь представники всіх трьох сфер музичного навчання: академічного, педагогічного і культурного. У цьому «... закладена глибока дидактично перспективна ідея – поширення високого професійного рівня академічного музичного мистецтва на усі згадані його підрозділи», – наголошує у своєму відгуку голова журі М. Давидов [6; 35]. А отже, такі явища, як конкурси і фестивалі ведуть до зростання виконавського рівня баяністів-акордеоністів, об'єднання музикантів, та народу спільною ідеєю, виступають в якості пропаганди українського мистецтва, допомагають побороти безліч психологічних та технологічних проблем виконавців.

Розглянувши історичні етапи розвитку виконавства на баяні та акордеоні, ми дійшли висновків, що саме зараз відбувається відродження цих інструментів. Баян та акордеон, що виступають як оркестровим, ансамблевим так і сольним інструментом – мають свої індивідуальні критерії та проблеми, технічні, художні й механічні труднощі, особливості. У цьому контексті саме конкурси та фестивалі, як рушійні сили для стимулювання творчого зростання, вдосконалення технічних можливостей та художньо-образного змісту твору, є головними ланками на цьому шляху. На жаль, сьогодні маємо у обмежені статистичні дані, що не можуть розкрити всієї повноти картини виконання на баяні та акордеоні по всій території України. Тому спиралися на здобутки київської школи народного виконавства. Та навіть такої обмеженої бази вистачило, щоб із впевненістю сказати: саме конкурси є наріжним каменем у професійному становленні баяніста-акордеоніста. Фестивалі – це певний зріз усіх досягнень майстерності та професіоналізму, які можуть продемонструвати баяністи-акордеоністи на фінальних стадіях цілеспрямованого навчання. Цікаво, що фестивалі є й певним об'єднуючим фактором. Вони несуть у собі переконання національного прояву, допомагають згуртуватися музиканту для патріотичного забарвлення свого виступу. Це також добра нагода познайомитися з іншими культурами, збагатити свій соціо-культурний кругозір, що позитивно впливає на світоглядне й образне відображення виконавця у своїй творчості.

Аналізуючи досягнення баяністів-акордеоністів Київської консерваторії за останні роки на міжнародних конкурсах та фестивалях звертаємо увагу на те, що вони у більшості випадків посідають найвищі шабелі конкурсних премій. Це свідчить про їх високу технічну майстерність, працелюбність, вказує на високі досягнення їх педагогів з фаху. Участь наших музикантів-народників у фестивалях різних рівнів також беззаперечно відображають гідний професіоналізм та якісну підготовку нашої молодшої музичної еліти.

Список використаної літератури:

1. *Выготский Л. С.* Педагогическая психология / Л. С. Выготский. – М., 1926.
2. *Воропай О.* Звичаї нашого народу : етнограф. нарис. В 2 т. / О. Воропай. – К. : Оберіг, 1991.
3. *Гелис М.* Методика обучения игры на музыкальных инструментах : метод. рек. / М. Гелис. – Свердловск, 1988.
4. *Гуцал В.* Грає оркестр українських народних інструментів / В. Гуцал. – К. : Мистецтво, 1978.
5. *Гуцал В.* Інструментовка для оркестру українських народних інструментів / В. Гуцал. – К. : Муз. Україна, 1986.
6. *Давидов М.* Київська академічна школа народно-інструментального мистецтва / М. Давидов. – К, 1998.

Резюме

Розглядаються конкурси та фестивалі в музичному сьогоденні України. Визначається їх вплив на початкове формування виконавської майстерності баяніста-акордеоніста.

Ключові слова: конкурс, фестиваль, баяніст, акордеоніст, музичне мистецтво.

Summary

Tsyulyupa N. Sushko B. The competitions and festivals during installation musicians in bayan and accordion art

The article examines competitions and music festivals in Ukraine's life. Determine their impact on the formation of the initial performance skills bayanist and accordionist.

Key words: competition, festival, bayan player, accordion player, music art.

Надійшла до редакції 11.10.2013 р.

УДК 044.7

Н.Б. Брояко -
канд. мистецтв., проф. КНУКіМ

ВИКОНАВСЬКА КУЛЬТУРА БАНДУРИСТА: ПРОБЛЕМИ АРТИКУЛЯЦІЇ

Виконавська культура бандуриста – мистецтво володіння звучанням інструмента. У якості необхідної умови тут виступає ясність вимовлення звуку, що є вихідною будь-якого стильового виконання і ознакою професійності. Вирішення проблеми залежить від практичної роботи на інструменті. Пошук оптимальної відповідності засобів виразності образно-художньому змісту твору реалізується за допомогою диференціації музичної тканини. При цьому в процесі втілення використовується широкий спектр специфічних артикуляційних засобів. Проблеми звуковидобування є актуальними в діяльності музиканта будь-якої спеціальності. Без оволодіння специфікою звуковидобування на інструменті неможливо досягнути виразного виконання і відтворити художній зміст музичного твору.

Виконавство на хроматичній бандурі київського типу досягло високого професійного рівня. Потенційні можливості цього інструмента, який сьогодні є панівним у виконавській і педагогічній практиці, дозволили бандуристам значно розширити репертуар, у якому гідне місце посіли не тільки оригінальні сонати, концерти, сюїти, поліфонічні твори, але й перекладення музичної спадщини різних стилів та епох [3; 4]. Складність і багатоаспектність художніх завдань вимагають від виконавців пошуків нових засобів для їх вирішення, удосконалення техніки гри, введення нових ігрових прийомів та копійки роботи над звуком. Усе це неможливо без врахування артикуляційних особливостей інструмента.

Артикуляція – складний процес втілення творчого задуму у реальному звучанні мистецького твору. Зародження артикуляції відбувається у художній уяві виконавця. Мистецтво вимовлення музичного звуку підпорядковується закону, який Г. Нейгауз сформулював так: «Чим зрозуміліша мета, тим ясніше вона диктує засоби для її втілення. «Що» визначає «як», хоча в кінцевому результаті «як» визначає «що» [8; 6].

Артикуляційні засоби бандуриста відрізняються від артикуляційних засобів виконавців на інших музичних інструментах. Відмінність ця знаходиться у сфері специфічного звукового випромінювача. Джерела звука в музичних інструментах, котрі настроюються на визначену висоту тим чи іншим механічним способом, розподіляються за типом випромінювачів джерел звуку на кілька груп: джерела з коливаючими струнами; джерела з коливаючими музичними язичками і стрижнями; джерела з коливаючими мембранами; джерела з коливаючими частинами; джерела з коливаючими стовпами повітря (в трубах).

Фізична сутність коливних процесів, що відбуваються у вібраторах музичних інструментів, відмінна. Причини коливань, наприклад, струни, збудженої ударом, відрізняються від причин коливань язичка в просвіті голосової планки під дією потоку повітря, і зовсім інша причина коливань стовпа повітря в трубі духового музичного інструмента. Але навіть побічне знайомство з законами коливань вібраторів музичних інструментів виявляє багато однакового в самих коливних рухах цих вібраторів.

Завдяки подібності коливних процесів випромінювачів звука визначають два типи коливань: 1) вільні коливання, тобто такі, що здійснює вібратор під дією тільки першопочаткового збудження, і надалі невідчуждливий впливові виконавця. Приклад вільних коливань – струна фортепіано, вдарена молоточком, струна бандури, збуджена пальцем, дерев'яна пластинка ксилофона, збуджена колотушкою тощо; 2) вимушені коливання, тобто такі, що здійснює вібратор музичного інструмента, на який безперервно впливає певна зовнішня сила. Якщо це язичок в акордеоні або баяні, то зовнішньою силою є повітряний струмінь; якщо це струна скрипки, то зовнішня сила виникає завдяки тертю смичка по

ЗМІСТ

Постоловський Р.М. ІХ Всеукраїнська науково-практична конференція в м. Рівне в системі наукової творчості України	3
Виткалов С.В., Виткалов В.Г. Тенденції наукового пошуку в сучасній Україні крізь призму ІХ Всеукраїнської науково-практичної конференції «Культурний простір України у розмаїтті виявів» (м. Рівне)	5
<i>РОЗДІЛ I.</i>	
<i>ТЕОРЕТИЧНО- МЕТОДОЛОГІЧНІ ПИТАННЯ КУЛЬТУРИ</i>	9
Ігнатів С.О. Формування ієрархії цінностей людини як процес гармонізації буденного світогляду	9
Новоселецький М.Ю. Квантова фізика як феномен культури	13
Ясінський М.М. До питання формування енергетичної теорії культури	17
Радзівський В.О. Про класифікацію українських субкультур у період фашистської окупації	19
Мирончук М.О., Даюк Ж.Д. Музичне виконавство як соціокультурне і художньо-творче явище : історичний аспект	25
Білозуб Л.М. Пісенна творчість як джерело української музичної культури.....	29
Чорна К.В. Телебачення та його вплив на масову свідомість	33
<i>РОЗДІЛ II.</i>	
<i>РЕГІОНАЛЬНА КУЛЬТУРНА ПРАКТИКА</i>	38
Курочкін О.В. Масові свята Німеччини : від тоталітаризму до демократії	38
Карпова О.Л., Магеря О.П. Традиції розвитку масового свята в Україні	41
Охманюк В.Ф. Соціально-історичний та культурний розвиток Черкаської Звенигородщини: сіл Моринці та Шевченкове – малої батьківщини Т. Шевченка	45
Кузьмик О.М. УНР періоду Директорії: спроба державного перевороту в м. Рівному В. Оскілком	49
Підцерковна Я.Й. Традиційний дитячий одяг у родильній обрядовості населення Західного Полісся	52
Павлуш К.О. Особливості знакової системи купальської традиції	58
Безик Г.І. Народне вбрання Великоберезнянського району та с. Люта в Закарпатті у міжвоєнний період (художньо-стилістичні особливості, культурні взаємовпливи)	61
Дзвінка Т.Р. Зародження саксофонового виконавства на Рівненщині (30 – початок 60-х років ХХ століття)	65
Кучина Н.І. Поширення книги в сучасній Україні: регіональний аспект	69
Ковальчук Р. В., Омельчук І.С. Формування архітектурно-планувальної структури Театральної площі міста Рівне у 1950-х рр.	75
Волчек О.А. Суспільно-культурні процеси в хоровому мистецтві Чернігівщини на зламі 80-90-х років ХХ століття	77
Глушук О. Г., Соїч В. Торгово-розважальні центри як сучасні заклади організації дозвілля громадян (на прикладі м. Рівне)	81
Міненко Т. Постать Людвіга Котлара у розвитку музичної освіти Рівненщини	83
Мартинюк Т. Особливості експерименту в дозвіллевій сфері крізь призму діяльності культурно-дозвіллевих комплексів	86

РОЗДІЛ III.

МИСТЕЦТВО В РОЗМАЙТТІ ВИЯВИ 90

- Мельничук А.** Українська православна церковна музика в її національному самовияві 90
- Корольчук В.А.** Скрипкове мистецтво ХХ століття у контексті еволюції інструмента та виконавських проблем 93
- Сахарчук Р.В.** Принцип еклетики в народно-оркестровому репертуарі 96
- Старовойт С.Л.** Питання перекладення барокової музики для баяна: Концерт f-moll з циклу «Пори року» (ч. I) А. Вівальді 100
- Заруцька Л.В.** Жанрово-стильові особливості джазу та їх відлуння в творчості композиторів академічного напрямку ХХ ст. 104
- Янчук Н.М.** Український джаз на сучасному етапі 108
- Любченко С.В., Даюк Ж.Ю.** Сучасні рок-фестивалі в Україні : тенденції та перспективи розвитку 112
- Верещук К.В.** Особливості розвитку стилістики в естрадній музиці 115
- Колеснікова Л.А.** Сучасні тенденції розвитку концертно-камерного жанру 118
- Корнунтук А.** Мистецьке життя опери Дж. Верді «Отелло» на Львівській оперній сцені 123
- Стасюк А.** Київський камерний хор ім. Б. Лятошинського : етапи становлення, розвитку і творчих злетів колективу 127
- Цюлюпа Н. Л., Сушко Б.** Конкурси і фестивалі в процесі становлення музиканта - виконавця в баянному та акордеонному мистецтві 131
- Брояко Н.Б.** Виконавська культура бандуриста: проблеми артикуляції 134
- Ясінський М.М.** Українське наївне мистецтво : до витоків образності 138

РОЗДІЛ IV.

ПЕДАГОГІЧНІ ПРОБЛЕМИ СУЧАСНОЇ ВИЩОЇ ШКОЛИ 142

- Кравченко Г.В., Піддубська І.В.** Моделювання як метод пізнавальної діяльності студента 142
- Скнар О.І.** Психолого-педагогічна підготовка магістрів соціально-культурної сфери в контексті Болонського процесу 146
- Сойчук Р.Л.** Виховання національної гордості у юнацькому віці в сучасному культурному просторі 150
- Русакова Л.І.** Соціально-естетичне виховання студентів засобами культури та мистецтва 154
- Тадля О.М.** Удосконалення діяльності студентського клубу з організації молодіжного дозвілля 157
- Чехуніна А.О.** Психологічна установка в процесі формування музичного сприйняття у студентів спеціальності «Культурологія» при вивченні курсу «Історія музичного мистецтва» 161
- Рєпін А.** Поняття «Педагогічна майстерність» у працях сучасних науковців 166
- Лабунець В.М.** Специфіка формування виконавської майстерності майбутнього вчителя музики в процесі колективного народно-інструментального музикування 170
- Гунько Н.О.** Формування вокально-виконавської надійності педагога-музиканта як складової його професійної культури 173
- Михнюк В., Черуха А.А.** Молодь як суспільно-демографічна група: порівняльна характеристика двох епох 177

Ковальчук Л.О. Естетичні чинники виховання творчої особистості в коледжі	181
Цицирєв В.М. Диригентсько-оркестрова практика як складова виховання професійного музиканта: окремі психологічні аспекти	186
Крусь О. П. Музичний фольклор Волині в контексті підготовки майбутніх вчителів музики	190
Крижановська Т.І. Робота з підручником у курсі «Методика викладання художньої культури»	192
Крижановська Т.І., Шандалюк Т.В. Краща інформація як засіб активізації мислення підлітків в умовах уроків музичного мистецтва	195
Гайдейчук Н.О. Пісенний бандурний репертуар для дітей як науково-методична проблема	198
Манелюк Д.І. Формування балетмейстера-постановника на заняттях із дисципліни «Мистецтво балетмейстера»	201
Манелюк Е.В. Розвиток образного мислення у дітей на заняттях із хореографії: на прикладі молодшої групи зразкового ансамблю сучасного танцю «Діалог» КЗ «РМПК»	204
Глушук О. Г., Трохимчук М. Соціальні мережі як форма проведення дозвілля молоді	207
Дудка С.-Р. Українська культура в контексті впливу інших культур	209

Наукове видання

АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ КУЛЬТУРОЛОГІЇ

*АЛЬМАНАХ НАУКОВОГО ТОВАРИСТВА «АФІНА» КАФЕДРИ КУЛЬТУРОЛОГІЇ ТА
МУЗЕЄЗНАВСТВА РІВНЕНСЬКОГО ДЕРЖАВНОГО ГУМАНІТАРНОГО УНІВЕРСИТЕТУ*

ВИПУСК 13

Наукове редагування, упорядкування і коректура – **проф. Виткалов В.Г.**
Комп'ютерний набір, верстка та макет – **доц. Виткалов С.В.**
Відповідальний за випуск – **Виткалов В.Г.**

Підписано до друку 29.11.2013. Замовлення № 152/1.
Формат 60x84 ¹/₁₆. Папір офсетний. Гарнітура Times New Roman.
Умовн. друк. арк. 24.5. Наклад 100 прим.

Адреса редакції: м. Рівне, вул. С.Бандери, 12.
Рівненський державний гуманітарний університет
Кафедра культурології та музеєзнавства. Тел. 0 (362) 63-42-62

АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ КУЛЬТУРОЛОГІЇ: Альманах наукового товариства «Афіна» кафедри культурології та музеєзнавства. – Вип. 13 / За ред. проф. В.Г. Виткалова. – Рівне: РДГУ, 2013. – 218 с.

Свідотство про державну реєстрацію друкованого засобу масової інформації, серія КВ № 15561-4033 Р.
Зареєстрованого Міністерством юстиції України, наказ № 1489/5 від 18.08.2009 р.

ISBN 978-966-8424-77-9

ББК 71.0
УДК 08: 168.522

Редакційно – видавничий відділ
Рівненського державного гуманітарного університету
33028, м. Рівне, вул. С. Бандери, 12